

**ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสอบโครงการหรือกิจการ  
ที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพ  
ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535<sup>1</sup>**

ศักดิ์ดา วงษา<sup>2</sup>

ภายหลังจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมาทรัพยากรธรรมชาติถูกประเมินค่าไปใช้ในทางเศรษฐกิจและการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เศรษฐกิจโลกมีการพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากการขยายตัวของการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างเสื่อมสลายลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็ว ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ต่อทรัพยากรธรรมชาติ และก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบกับประชาชนเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันจึงมีความตื่นตัวของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการรณรงค์และส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะก่อประโยชน์ต่อสังคม และปัจเจกชนทุกคน และในขณะเดียวกันรัฐก็เล็งเห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทันสมัยใหม่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในเชิงอุตสาหกรรมมักมาพร้อมกับปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เห็นได้จากปัญหาที่เกิดขึ้นจากน้ำเสียหรืออากาศเป็นพิษ ปัญหาของขยะอุตสาหกรรมที่ก่อขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม ขยะอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงตลอดถึงปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งมีจำกัดอย่างไม่เหมาะสม การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการป้องกันปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาโครงการหรือกิจการที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศต่อไป

การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA) และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับ โครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ (Environmental Health Impact Assessment: EHIA) ก่อนการดำเนินกิจกรรมการหรือโครงการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตให้มีการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ จะ

---

<sup>1</sup> บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสอบโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 โดยมีอาจารย์ ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ สันตาสว่าง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์พิมพ์ใจ รื่นเริง และรองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์

<sup>2</sup> นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นารายานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ ผลกระทบต่อสุขภาพประกอบการพิจารณาในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ดำเนินการ ซึ่งในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ (EHIA) จำนวน 35 ประเภท และโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพที่ต้องจัดทำรายงาน EHIA จำนวน 12 ประเภท และในการพิจารณาการกั้นกรองของโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาอนุมัติโครงการหรือกิจการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งผู้ศึกษาได้สรุปประเด็นปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการ ตรวจสอบโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ 4 ปัญหา ดังนี้

**ปัญหาที่ 1 ปัญหาการกั้นกรองโครงการที่จะต้องทำรายงานผลการวิเคราะห์ต่อสิ่งแวดล้อม (EIA) และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ (EHIA)**

การกั้นกรอง (Screening) โครงการหรือกิจการ ถือเป็นขั้นตอนที่จะบอกว่าโครงการหรือกิจการที่จะดำเนินการนั้นจำเป็นจะต้องทำการประเมินผลกระทบทางสุขภาพหรือไม่ โดยจะพิจารณาว่าโครงการหรือกิจการใดบ้างจะต้องทำการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนด ซึ่งโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Impact Assessment: EHIA) และโครงการหรือกิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA) ในปัจจุบันกฎหมายกำหนดให้โครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำ EHIA จำนวน 12 โครงการ และโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำ EIA จำนวน 35 โครงการ

ดังนั้น เห็นควรว่า รัฐอาจใช้วิธีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีมาบังคับใช้ในรูปแบบกฎหมาย เนื่องจากในการกั้นกรองโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้น ในแต่ละโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการ มีลักษณะที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องขนาด หรือความอ่อนไหวของพื้นที่ก่อสร้าง ซึ่งบางโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการ

อาจต้องมีการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมใน บางประเด็นเพิ่มเติม มากกว่าที่ประกาศไว้ประกาศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และในการจัดทำกลั่นกรองโครงการหรือกิจการ เพื่อจัดทำ รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน มีลักษณะตามรูปแบบมากกว่าการจัดทำตาม รายการที่ควรจะศึกษาในปัญหาที่อาจเกิดขึ้นตามลักษณะเฉพาะของแต่ละ โครงการหรือกิจการที่เป็นจริง

**ปัญหาที่ 2 ปัญหาการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561**

กระบวนการขั้นตอนการเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือรายงานการ ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง แล้ว การกำหนดระยะดังกล่าวนั้นยังคงเป็นกรอบระยะเวลาในการ วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่ การอนุญาตโครงการแต่เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้ ประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจอนุญาตโครงการของหน่วยงานอนุญาตเท่านั้น และกระบวนการ พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ของสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อเห็นชอบหรือให้ความเห็นต่อ คณะรัฐมนตรี การดำเนินการดังกล่าวเป็นการใช้ดุลพินิจของหน่วยงานผู้พิจารณาประกอบการพิจารณา ร่างรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบ หรือเจ้าของโครงการ หรือกิจการหรือการดำเนินการ

จากการศึกษากระบวนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ของ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อเห็นชอบ หรือให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี การดำเนินการดังกล่าวเป็นการใช้ดุลพินิจของหน่วยงานผู้พิจารณา ประกอบการพิจารณาร่างรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบ หรือเจ้าของโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการ และในกระบวนการขั้นตอนการเสนอรายงานการ ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การกำหนดระยะดังกล่าวนั้นยังคงเป็นกรอบระยะเวลาในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่การอนุญาตให้ดำเนินการ โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการ แต่เป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจอนุญาตโครงการ ของหน่วยงานอนุญาตเท่านั้น

เห็นว่ากระบวนการพิจารณารายงานการ ประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมดังกล่าว นั้น อาจจะต้องพิจารณา ดังนี้

1) ตามมาตรา 49 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2) เห็นว่า โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานของรัฐที่ต้องขอความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรี ควรมีการกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาส่วนร่วมในขั้นตอนการพิจารณาดังกล่าวด้วย

2) กรณีตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 เห็นว่า ควรกำหนดระยะเวลาดำเนินการในขั้นตอนการพิจารณาตรวจสอบ รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายไว้ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น อาทิ กำหนดระยะเวลา พิจารณาของ หน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็น 30 วัน หรือ 90 วัน เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อลดความล่าช้าของกระบวนการ พิจารณาเบื้องต้น ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานที่ ได้รับมอบหมาย

3) กรณีมาตรา 51/1 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 เห็นว่า เห็นควรแก้ไขกฎหมายดังกล่าว ในกรณีเฉพาะเมื่อคณะกรรมการ ผู้ชำนาญการได้รับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ต้องพิจารณาแล้วเสร็จภายใน 45 วัน หากพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่ารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้น ได้รับความ เห็นชอบแล้ว เนื่องจากอาจเป็นการเปิดโอกาสให้มีการอนุญาตโครงการหรือกิจการที่กระทบต่อ สิ่งแวดล้อมต่อไปได้

### **ปัญหาที่ 3 ปัญหาการมีส่วนร่วมประชาชนในการรายงานผลการวิเคราะห์ต่อสิ่งแวดล้อม (EIA) และผลกระทบต่อสุขภาพ (EHIA)**

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อม ได้กำหนดถึงหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและจำเป็นต้อง ดำเนินการโดยผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับชุมชนที่เข้าใจหลักการ และแนวทางในการจัดการ มีส่วนร่วมให้ประสบความสำเร็จหรืออย่างมีความหมาย มิฉะนั้น อาจประเมิน สถานการณ์ไม่ถูกต้อง และอาจทำให้เกิดปัญหาที่ไม่คาดคิดขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีการ วางแผนให้เป็นขั้นเป็นตอน มีการประเมินปัญหาในแต่ละขั้นตอนและปรับวิธีการดำเนินงานในแต่ละ ขั้นตอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ในการบรรลุการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องดำเนินการตาม

หลักการ ได้แก่ การวางแผนกระบวนการการมีส่วนร่วม ร่วมของประชาชนอย่างถูกต้องและเหมาะสม การระบุกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ และการให้ความสนใจกับกลุ่มเปราะบางเป็นพิเศษ

และในกระบวนการรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยหลักการควรที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนได้เสียหรือที่จะได้รับผลกระทบจากโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการได้มีโอกาสรับรู้และสร้างความคิดเห็นต่อโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการต่าง ๆ ที่กระทบต่อการดำรงชีวิตตามปกติของชุมชน แต่ในกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม มีการจัดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเฉพาะในขั้นตอนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเท่านั้น

จากการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดวงจรชีวิตของโครงการ ตั้งแต่ขั้นตอนการพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการจนถึงการปิดโครงการและฟื้นฟูสภาพแวดล้อม แนวปฏิบัติฯ จึงให้ข้อเสนอแนะอย่างละเอียดในเรื่องรูปแบบและการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อมูลที่ควรจะต้องจัดทํา และเผยแพร่ ตลอดจนช่วงเวลาและวิธีการที่ควรใช้ในการให้ข้อมูลแก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงเห็นควร เพิ่มเติมตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ควรกำหนดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลและกำหนดระยะเวลาให้ประชาชน สามารถแสดงความคิดเห็นก่อนมีการชี้ขาดว่าโครงการใดต้องจัดทำ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในส่วน หลังจากที่ได้คณะกรรมการผู้ชำนาญการได้เสนอรายชื่อโครงการหรือกิจการที่ได้ปรับปรุงใหม่แก่รัฐมนตรี และรัฐมนตรีได้อนุมัติแล้ว และรัฐ หน่วยงานของรัฐ และประชาชน ควรเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกัน และกำหนดตัวชี้วัดไปใช้ติดตามการดำเนินการในแต่ละพื้นที่ โดยหน่วยงานของรัฐและประชาชนต้องเสริมสร้างความเข้าใจกันในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไป

#### **ปัญหาที่ 4 ปัญหาการติดตามและประเมินผลการวิเคราะห์ต่อสิ่งแวดล้อม (EIA) และผลกระทบต่อสุขภาพ (EHIA)**

การตรวจติดตามการดำเนินการตามมาตรการในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้เกี่ยวข้องติดตาม ตรวจสอบและพัฒนากระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้ ให้ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตที่ได้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับอนุญาตให้ดำเนินการแล้ว จัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด เสนอต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมี

อำนาจอนุญาตอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง ให้เจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจอนุญาต รวบรวมรายงานตามข้อ 1 ที่ได้รับส่งให้สำนักงานนโยบายและแผนฯ สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน และให้สำนักงานนโยบายและแผนฯ รวบรวมรายงานตามข้อ 1 และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด

ทั้งนี้ หากผู้ดำเนินการหรือผู้ได้รับอนุญาตหลักเลียง หรือมิได้ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเงื่อนไขในการสั่งอนุญาต หรือต่อใบอนุญาตแล้ว สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีมาตรการลงโทษ คือ กรณีที่ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตหลักเลียงหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเงื่อนไขในการสั่งอนุญาตหรือต่อใบอนุญาตให้สำนักงานนโยบายและแผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอแนะหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตและแจ้งผลการในการต่อสำนักงานนโยบายและแผนฯ ภายใน 90 วัน ตามมาตรา 51/5 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 หากผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตก่อสร้างหรือดำเนินโครงการหรือกิจการก่อน ที่รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะได้รับความเห็นชอบหรือก่อนที่จะได้รับความยินยอมให้นำมาตรการไปปฏิบัติจากสำนักงานนโยบายและแผนฯ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1 ล้านบาท ตามมาตรา 101/1 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ถ้าการกระทำผิดตาม ข้อ 2 เป็นการก่อสร้างหรือดำเนินการในโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยคุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงต้องระวางโทษหนักกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้กึ่งหนึ่ง ตามมาตรา 101/1 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 และหากผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตไม่นำส่งรายงานการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1 ล้านบาท ตามมาตรา 101/2 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561

จากการศึกษาพบว่า มาตรการการติดตามดังกล่าวแล้ว การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนโดยบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งแสดงขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ซึ่งรวมถึงผู้รับผลกระทบจากโครงการ เจ้าของโครงการ ที่ปรึกษาการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหน่วยงานรัฐผู้กำกับดูแลอื่นๆ (ไม่เฉพาะแต่ด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น) และบุคคลทั่วไปที่สนใจ และต้องมีแนวทางที่สอดคล้องกัน ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ ความเชื่อมั่นและความสอดคล้องดังกล่าวยังจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในระบบการ

วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นการ ดำเนินตามกระบวนการของกฎหมายซึ่งเป็นที่เข้าใจกันทั่วไปยังช่วยลดโอกาสที่จะเกิดข้อพิพาทในขั้นตอนการตัดสินใจขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับโครงการ

ดังนั้น เห็นควรให้มีการตรวจสอบ ติดตามในระยะที่สั้นลง และมีองค์กรหรือหน่วยงานกลางในการติดตาม ตรวจสอบ อย่างอิสระ และประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ควรมีกฎหมายรองรับให้สามารถติดตามตรวจสอบ หรือแจ้งให้เจ้าของโครงการหรือกิจการแก้ไขปัญหาก็ได้ หากเกิดว่าการดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นไปตามมาตราที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับการอนุญาตแล้ว เป็นต้น

และให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติ ควรมีอำนาจลงโทษเจ้าของโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการ ที่ไม่ดำเนินการตามมาตรการจัดการและลดผลกระทบตามที่ระบุในรายงาน EIA หรือ EHIA นั้น

#### เอกสารอ้างอิง

เกษม จันทรแก้ว. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมขั้นสูง **Advanced Environmental Impact**

**Assessment.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย-เกษตรศาสตร์, 2540.

สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางสังคมใน

กระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนส โตร์, 2549.

สุวัจน์ สวงวงศ์. ผลกระทบจากโรงโม่หินที่มีต่อประชาชนในเขตตำบลห้วยกะปิ อำเภอมือง จังหวัด

ชลบุรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557.

อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์. กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561.